

Çağırarak, davet etmek, yardım istemek anlamlarına gelen dua, dini terim olarak kulun dileklerini Allaha iletmesi, bir konuda onun yardımını dilemesidir. Dua, kulun Yaradan'a itirafıdır. Sınırsız ihtiyaçları için kula uzanan el, kulun da Rabbine arz ettiği dilekçedir. Rabbiyle konuşmak, onunla dertleşmek duayla mümkündür. Belaları def eden, ilahi rahmeti üzerimize çeken, gam ve gussayı, ümit tellerini demet demet titreten dua, müminin silahı ve korunağı, dinin direği, yer ve gökyüzünün nurudur. Açılmayan kapıların tokmağı, ulaşılmayan menzillerin aracı, ihtiyaç ve dileklerin anahtarıdır. Mücrimler onunla salaha erer, müminler felaha onunla kavuşur, miskinlerin refaha ulaşması da onunla mümkündür.

Dua, dert ve sıkıntılarınıza bir çözüm ararken, bunalımlar ve ıstıraplar içerisinde kendinizi yalnız hissettiğiniz bir zamanda sahipsiz ve çaresiz olmadığınızı gösteren, kurtuluş için açılan bir kapıdır. Dua, rahmeti rahmanın eşiğinden asla dönmeyeceğiniz bir referanstır elinizde. Dua, beşeriyetin kapısından insanı kurtaran, zilletin zincirlerini kırıp izzet ve şerefe ulaşmanın adıdır. Gerçek izzeti elde etmiş bahtiyarlar bilirler ki yardım kimin elinden gelirse gelsin asıl veren Allah'tır.

“kimsesiz hiç kimse yoktur/ herkesin var bir kimsesi/ kimsesiz kaldım ey medet/ ey kimsesizler kimsesi.” diyebilme bilincine ulaştıran dua, kulluğu, acizliği ve yakarmayı ifade eden, pişmanlığın bazen söz kalıbına döküldüğü bazen de azalarla kendini gösterdiği bir sığınak ve ümit yüklü ibadetin kendinde anlam bulduğu eylemdir. Kul, Rabbinin bildiğinde haddini bilir; haddini bilen rabbinin kapısına yönelmesi gerektiğini bütün zerrelere hissederek. Bir Arabi Rabbinin bilmek istemiş ve Resulullah'a sormuş: “Rabbimiz bize yakın mıdır ki ona münacatta bulunalım uzak mıdır ki ona nida edelim” işte bu soru üzerine şu ayeti kerimeyle kendisinin kullarına çok yakın olduğunu bildirmiştir Yüce Allah:

“Kullarım(Ey habibim) beni sana sorduklarında (söyle onlara) ben çok yakınım. Bana dua edince dua edenin dileğine karşılık veririm. O halde (kullarımda) benim davetime uysunlar ve bana inansınlar ki doğru yolu bulalar.”(Bakara, 186)

Allah bize çok yakın. Ancak biz ona uzağız. Bu uzaklığımızı iman, ibadet ve itaatle ihlas ve takva ile kapatabiliriz. Kendi uzaklığımızı aştıkça, hayvani ve nefsanî engellerimizi geçtikçe O'nun yakınlığını hissedecek, hakkımızda takdir edilen nice hikmetleri görebilme derecesine yükseleceğiz.

Başka bir ayeti kerimede: “Biz o insana şah damarından daha yakınız”(Kaf,16) buyuruluyor. Onun nimetlerini saymakla bitiremeyiz. Bir ismi “Gani” olan Allah, lütuf, kerem ve ihsan sahibidir. “Rahman” olan, hiç bir kimseyi ayırt etmeden herkese merhamet elini uzatan; inanana da inanmayana da, itaat edene de, isyana düşene de merhamet eden yine O'dur. “Şafi” şifa veren bütün dertlere, “Set tar” günahları gizleyen. “Rezzak” rızık veren Allah, kendini “Ğaffar” olarak tanıtıyor. Bizim acizliğimizin sınırsızlığı, günahlarımızın çokluğu onun merhametini asla etkilemez. O, mümin kullarının velisidir. Onların işlerini üstlenir (Bakara, 257), onları karanlıklardan aydınlığa çıkarır. Vedut'tur kullarını çok sever, onlar tarafından da sevilir (Hud,90) O “halimdir” kullarının işlediği günahları bilir ancak cezalandırmakta acele etmez, mühlet verir (Hac,59) O'nun rahmeti her şeyi kuşatmıştır (Araf156). O, rahmeti gazabını geçen (Buhari Tevhit,15) sonsuz kudret sahibidir. Onun merhameti Salihler ve abitler için değildir, mücrimler ve günahkârlar içindir de. Temiz bir kalple samimi ve içtenlikle onun kapısına varmalı, edepte kusur etmemeli, kimden ne istediğimizi bilmeliyiz. Allah isteklerimizin çokluğundan değil isteklerimizde ki edepsizliğimizden hoşnut olmamaktadır. Öyle ki bir ayakkabın bağından tutunda cennete ve Cemalullah'a kadar her şey isteyebiliriz Ondandır.

Kulun Değeri Duasıyladır

Bir kulun değeri duasıyla ölçülür. İnsan dua edebildiği kadar Allah katında değerlidir. Duayı nice

nimet ve merhamete kavuşmanın anahtarı olarak düşünürsek o anahtarı elinde bulunduran insan dünyanın hem en değerli hem en faziletli hem de en bahtiyar insanıdır elbette ki. Yüce Allah buyuruyor ki: “(Habibim) deki, duanız olmasa Rabbim size ne diye değer versin” (Furkan,77) Peygamber efendimiz (s.a.v.) de: “Allah katında duadan daha değerli bir şey yoktur” (Tirmizi, İbni Mace) buyuruyor.

Her kul için semadan arşa çıkan kapılar vardır. Tövbe kapısı, dua kapısı, rahmet kapısı, rızık kapısı ve amellerin arz kapısıdır. Yeter ki insan o kapılardan girmeyi becerebilsin. Ümit gecesine hayırlı bir sabah, bela çemberinden kurtuluş olan dua, bütün rahmet kapılarına açılan ana giriş kapısı mesabesinde. “Kime dua kapısı açılmış ise ona rahmet kapıları açılmış demektir” buyuruyor Peygamber Efendimiz (s.a.v.).

Dua kapısından girebilene rızık kapısı da hikmet ve rahmet kapısı da açılmış demektir. Bu nedenle dua aynı zamanda her nimetin anahtarıdır. Duayla ellerini açmayanların şeytan ellerini kelepçeler. Dua nuruyla aydınlanmayan kalplere imanın nuru da yerleşmez, amelin faydası da dokunmaz. Duasız gönüller talihsiz insanlarda bulunur. Kayıp edenlerin hepsi istemeyi beceremeyen ve duadan uzak olanlardır. Allah gazap edeceği insanı ilk önce dua etmekten mahrum eder. Duayla yumuşayan kalplerde Allah mutlaka cennetin meyvelerini yeşertecektir.

Aslında Allah, istemeden bize sayısız nimetleri bahşederken istenecek makamın kendisi olduğunu göstermiş olur. Elimizi lokmaya uzattığımızda, kendi lisanı içerisinde, istemiş olmaz mıyız doymayı? Gitmek istediğimiz menzil için ardı ardına attığımız adımlar, peşi peşine sıraladığımız dua kelimelerinden ibaret değil midir? Tedavi için koşuşturduğumuzda hasta haneye duamız şifa bulmak içindir. Tarlaya tohumu atmakta, onun bakımını yapmakta duadır. Farkında olalım veya olmayalım aldığımız ve verdiğimiz her nefes de hayata tutunmanın çağrısı

vardır. Hayat isteklerden oluşan bir olgudur. Bu nedenle her an dua halindeyiz. İsteklerimizi verende O, sahip olduklarımızı elimizden alanda... Ancak irademizi ve niyetimizi Rabbimize has kılmalıyız ki, istenecekse de ondan istemeliyiz ki bu davranışımız kıymet ifade etsin. Ve isteklerimiz ibadet adıyla değer kazansın. Allah'a yönelen hiçbir şeyden mahrum olmaz; Allahtan uzaklaşan neye sahip olursa olsun yine de fakir, güçsüz ve çaresizdir. Bunun için Allah başkalarına değil kendisine dua etmemizi emir buyuruyor:

“Öyleyse sakın Allah ile beraber başka bir ilaha yalvarma, sonra azaba uğratılanlardan olursun” (Şuara,203)

Günde kıldığımız beş vakit namazın her rekâtında “(Allah'ım) ancak sana ibadet eder ve ancak senden yardım dileriz” ayetini okuyarak kulluğumuzu yeniliyor, ibadet ve itaati dua ve niyazı O'na has kılıyoruz. Duayla namazın arasında çok özel ve anlamlı bir ilişki söz konusudur. Salat, zaten dua anlamındadır. Namazda hem Allah'la olan misakı yenileme hem O'na ibadet ve dua etmeye söz verme hem de o sözü yerine getirme vardır.

Zindanda Dua

Zamanın birinde Horasanda Abdullah b. Tahir isimli hakperest ve adil bir vali vardı. İnsanlara asla zulmetmezdi, Allahtan korkardı. Bir gün hırsızlık nedeniyle zindana atılanlardan biri firar eder. Bu vali, askerlerine o firarının bir an önce yakalanmasını emreder.

Bu arada Salih bir demirci Nişaburdan Herata gidiyordur. Firar eden hırsızın bu olduğunu sanıp askerler bu demirciyi yakalayiverirler. Demirci:

“Yapmayın, etmeyin aradığınız kişi ben değilim diyorsa da derdini kimseye bir türlü anlatamıyor. Getirip sorgusuz sualsiz haksız yere zindana atarlar demirciyi.

Demirci zindanda ilk iş olarak güzelce bir abdest alıp namaz kıldıktan sonra durumunu Rabbine arz etmeye başlar, yaralı gönlüyle, ihlaslı diliyle samimi bir şekilde:

“Ey kimsesizler kimsesi! Sen benim suçsuz olduğumu biliyorsun. Sen ki adili mutlaksın, tut benim elimden, senden başka buradan beni kimse kurtaramaz.

Demirci dualarına devam ederken vali de o gece bir rüya görür. Rüyasında dört yiğit adam gelip tahtını alt üst eder. Korku ve dehşet içerisinde uyanan vali bakar ki yanında yöresinde kimseler yok. Tekrar uyuduğunda aynı rüyayı görür. Yine dehşet içerisinde uyanır. Bu rüyanın bir uyarı olduğunu anlar, askerlerine emir verir, “bakın bakalım zindanda mazlum ve suçsuz birimi var ki Allah beni rüyayla uyarıveriyor. Askerler, “efendim bilemeyiz ancak biri var ki dikkatimizi çekti, hep namaz kılıyor ve dua ediyor.” Vali bunu duyar duymaz, “bir an önce koşup onu bana

getirin.” diye emir verir.

Valinin huzuruna apar topar getirilen demirci, valiye: “suçsuz olduğunu ancak kendisini askerlerin dinlemediklerini anlatır.” Vali hatasını anlamıştır artık.

Vali büyük bir üzüntüyle demirciye dönerek, “efendim size haksızlık yaptık, hakkını helal eder misin bize?” Sonra, bir kese altın çıkarır uzatır demirciye ve derki “bundan sonra ne sıkıntın olursa bana gel, ben senin her hacetini gideririm.”

Demirci ibretle ve hayretle valiye bakar “efendim hakkımı helal ederim, hediyeni de kabul ediyorum. Fakat bir sıkıntım olduğunda asla senin yanına gelmem.” Niye diye sorduğunda vali. Salih demirci şu ibretlik ve anlamlı cevabı verir:

“Nasıl olur efendim benim gibi bir garip ve fakir için senin gibi bir valinin tahtını altüst eden Allah’ı bırakıp ta senden isterim, bu kulluğa yakışır mı? O ki herkesi dinliyor kimseye haksızlık etmiyor kimseyi ne zindanda nede darda bırakıyor.”

Vali bu ibretli hadiseden büyük ders çıkarır gözyaşlarına hâkim olamayıp hüngür hüngür ağamaya başlar.

Dua İbadetin Özüdür

Evet, dua ibadet olduğu gibi, her ibadet de, içerisinde de duayı saklayan öze ve özdene sahiptir. Peygamberimiz bunu ifade babından “Dua ibadetin özüdür” (Tirmizi) ve “Dua ibadetin ta kendisidir” (Tirmizi, Ebu Davut) demiştir.

Bütün ibadetler mahiyeti itibariyle bir şekilde duadır. Namaz zaten ifade ettiğimiz gibi dua anlamındadır. Zekât, kurban, oruç, hac, vs. gibi ibadetler kulun Rabbine acizliğini ve fakirliğini sunduğu, bu şekilde Yüce yaratıcısından O'nun rızasını talep ettiği eylem ve davranışlardır. Allah, namazla Rabbine dönen kulunu fuhşiyattan ve münkerattan alıkoyarak karşılık verir. Kurban ibadetiyle Allah'a yakınlık peydah edilir. Kurban ederken kurban olma vardır kurban olmak boşuna değildir arkasında göremediğimiz bir ticaret ve kazanç söz konusudur. Oruçla şükür sahibi olma isteği, nimetlerin kıymetini anlaya bilme terbiyesi söz konusudur. Karşılığında azgın nefsin terbiyesi bahşedilir. Bütün ibadetler yoğunluk olarak o ibadetin manasında saklı olan istekler ve talepler içermektedir.

Peygamberler, veliler, Salihler, arifler bütün ömürlerini duayla geçirmişler. Duanın kural olarak zamanının olmayışı belli bir şekil ve kurala bağlı kılınmayışı ona her an muhtaç olduğumuzdandır. Kurala bağlanmamış çünkü aciliyeti söz konusudur. İmdat çılgınlıklarının yer ve zamanla daraltılması nasıl ki mümkün değilse duaları da belli kalıplara sığdırmak söz konusu değildir. Yeter ki edep ve erkânına riayet etmeyi ihmal etmeyelim. Hayatımızın nice inişleri ve çıkışları vardır. Dua olmadan ne inmek nede çıkmak mümkündür. Dua olmadan ne sevinmek nede hüznümüzü bertaraf etmek imkân dâhilindedir. Dua hava kadar su kadar hayati önem arz eder. Beden için yeme içme ne ise manevi hayatımız içinde hatta maddi hayatimiz için de dua odur. Bu nedenle dua hayattır. Dua ziyadır, dua ümit, dua çıkıştır. Dua için bu dünyaya

gönderildik dersek abartmış olmayız her halde. Peygamberin her anı adeta duayla ilmik-ilmik dokunmuştur. Elbisesini giyerken, evden çıkarken, yemeğe başlarken, yemekten kalkarken, gece karanlığında, gündüz aydınlığında, Abdest alırken, yatağa girdiğinde, uyandığında, gazada, seferde, bütün ibadetlerin başlangıcı ve bitişinde, bela ve musibetlerle karşılaştığında, nimetlere kavuştuğunda, zafere ulaştığında, velhasıl her zaman ve her an duadan destek alır, duayla oturur duayla kalkardı. Kendisine zulmedenlere bile dua elini uzatırdı. Rahmet taşıyan bulutlar gibi herkesin üzerine sağanak- sağanak yağardı. Kimseye nefsi için beddua etmez, herkesin hidayetini temenni ederdi, “onlar bilmiyorlar bilseler yapmazlar” diye adeta düşmanlarına dahi dua etmek için bahaneler arardı. Allah kendisini geçmiş ve gelecek günahlardan koruduğu halde gece sabahlara kadar, ayakları şişinceye dek ibadet eder secdelerle kumlara sıcak gözyaşları dökerek: “Allah’ım! Senin gazabından rızana, azabından affına ve senden yine sana sığınırım! Seni layık olduğun şekilde medhu senadan acizim! Sen kendini nasıl medhu sena etmişsen öylesin” (Müslim salat, 222) yana yakıla dua ve niyazda bulunurdu. “Niye kendini yoruyorsun bu kadar” dediklerinde “Ne yani rabbime şükreden bir kul olmamayı mı” diye cevap verirdi.

Dua Ondan Korkup Yine Ona Sığınmaktır

Korku ve ümit insanı rıza-i ilahiye ulaştırır, kulluğu dengede tutan iki kanat gibidir. Birini kayıp ettiğinizde ahiretinizi kayıp edersiniz. Zirvelerde olsanız da “tamamladım, oldum bittim, erdim, kavuştum, olgunlaştım” anlayışıyla kendinize pay çıkardığınız takdirde nefsinizin eline düştünüz demektir. Şeytan insanı bazen korkuyla, bazen de ümitle aldatır. Aldanmamak için her konuda olduğu gibi bu konuda da Yüce Resulün örnek hayatına bakmamız gerekir. O ki bir soru üzerine “ben dahi yarın ne ile karşılaşacağımı bilemiyorum” ve yine namazın önemini ifade babımdan kızına “Sakın benim babam peygamberdir diye bana güvenme, ben bile seni kurtaramam” diyecek kadar korku içerisinde; bunun karşısında bütün sebeplerin tükendiği bir zamanda ise “Allah bizim vekilimizdir o bizi asla yardımsız bırakmaz” diyerek te ümitle dolu bir peygamber olduğunu gösteriyor.

Evet, Bir çocuk anneden korktuğu halde yine onun koltuğu altında teselli bulur, kaçacağı sığınacağı tek yer annesinin kucağıdır çünkü. Kul Allahtan korkmalı, korktuğu kadarda ümitle yine ona koşmalı. Korkuda ümitte O’nu sevmenin bir göstergesidir. Korku insanı dizginler, ümit insanı motive eder. Korku tutar, ümit iter. Sadece ibadetlerimiz de değil her işimizde onun korkusuyla hareket etmeliyiz. “Nerede olursanız olun o sizinle beraberdir” (Hadit,4) buyurarak Allah bizi uyarıyor. ‘O bizi her an görüp gözetiyor, yapıp ettiklerimizi kayıt ediyor, zerre hayır

yaptığımızın mükâfatını da verecek zerre şer işlediğimizde de hesabını soracak' inancıyla onu görür gibi korku ve ümit arasında bir hayat sürmeliyiz. Onun azabı çetin olduğu gibi merhameti de sınırsızdır. Onun kapısı ümitsizlik kapısı değildir. "O, rahmeti gazabını geçen" kadiri mutlak olandır. Bu denge içerisinde dua etmemizi emir buyuruyor yüce Allah: "Allah'a (azabından) korkarak ve (rahmetini) umarak dua edin" (Araf,56)

O Vermeyi seviyor

Her şeyden önce duayla Allah, kulunu muhatap alıyor. Çalışıp çabalamadan, zahmete katlanmadan, ibadet ve itaatle istikamet üzere hayat sürmeden hiçbir şeye kavuşmamız mümkün değildir. Allah vermeyi istemeye bağlamış, vermek istediğinden istemeyi vermiştir. Biz talep kar olacak, neticesini ondan bekleyeceğiz. Dua tedbirsizlik de değildir. Tembellik hiç değildir. Yaptığımız dualarımızın netice verebilmesi o duaları fiili olarak ta yani sebeplerini yerine getirerek te anlamlandırmalıyız. Allah'ı elbette ki sebepler bağlamaz. Ancak biz buna muhtacız.

Dua imanın bir gereği teslimiyetin olmazsa olmaz şartıdır. Rabbimiz 'in hazineleri geniştir ve O çok cömerttir. Verdiği de de hazinesinden hiçbir şey eksilmez. Buyuruyor ki: "Ey insanlar! Siz Allaha muhtaçsınız. Allah ise sınırsız zengin olandır..." (Fatır,15) Peygamberimiz (s.a.v.)de: "Allah hayâ sahibidir, cömerttir, kulu elini kaldırıp dua ettiği zaman elini boş çevirmekten hayâ eder" (Ebu Davut, salat, 358) buyurmuştur. Bu nedenle O'nun kapısının yüzüne kapandığı hiçbir kul yoktur. Dua en güzel zikirdir, karşılığı en çabuk olan zikir... Kul Allah'ı anınca Allah'ta kulunu anar; ibadetle zikredeni rahmetiyle karşılık verir. Pişmanlıkla kapısını döveni mağfiretiyle karşılar. Dünyada kendisini unutmayanı ahirette cennet ve cemelullahla mükâfatlandırır. Sağlıklı zamanında duayı bırakmayanın dar zamanda yardımında bulunur.

Peygamberimiz(s.a.v.)'in şu dualarıyla yazımızın bu bölümünü bitirelim:

“Ey kalpleri evirip çeviren (Allah’ım) benim kalbimi dinin üzerine sabit kıl” (Tirmizi)

“Rabbim! Beni sana çok şükreden, seni çok zikreden, sana saygı gösteren, sana yönelen ve tövbe eden kimse eyle” (Tirmizi)

Selam ve dua ile... (Devam edecek...)